

SİZ VE AKSİYON ARAŞTIRMASI PROJENİZ

Jean McNiff

...Geleceğin Fikirleri...

SİZ VE AKSİYON ARAŞTIRMASI PROJENİZ

Orijinal Adı: You and Your Action Research Project
(Copyright © 2016 J. McNiff)

Yazar: Jean McNiff

Çeviri Editörleri: Murat OKUR - Hasan SAĞLAMEL

Çevirmenler: Murat OKUR - Hasan SAĞLAMEL - Yılmaz KARA - Çiğdem YAĞCI - Aslı EŞME
Sibel KAYA - Günkut MESCİ - Hatice GÜNGÖR SEYHAN - Tayfun TUTAK - İlknur ÖZPINAR
Şefika GİRGİN - Bayram COŞTU - Serkan COŞTU - Ahmed Emin OSMANOĞLU - Muhammet
ÖZDEMİR - Olcay ÖZDEMİR - Banu USLU - Cüneyt ÇAPRAZ

ISBN: 978-625-8499-29-2

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Dizgi & Grafik: Sadık HANGÜL

1. Baskı: Ankara | Mart, 2022

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71

Yayıncı Sertifika No: 41575

Matbaa Sertifika No: 47479

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetekyayincilik@gmail.com

SİZ VE AKSIYON ARAŞTIRMASI PROJENİZ

Jean McNiff

Çeviri Editörleri

Doç. Dr. Murat OKUR
Dr. Öğr. Üyesi Hasan SAĞLAMEL

Çeviri

Doç. Dr. Murat OKUR
Dr. Öğr. Üyesi Hasan SAĞLAMEL
Doç. Dr. Yılmaz KARA
Dr. Çiğdem YAĞCI
Doç. Dr. Aslı EŞME
Doç. Dr. Sibel KAYA
Doç. Dr. Günkut MESCİ
Doç. Dr. Hatice GÜNGÖR SEYHAN
Doç. Dr. Tayfun TUTAK
Doç. Dr. İlknur ÖZPINAR
Şefika GİRGİN
Prof. Dr. Bayram COŞTU
Dr. Serkan COŞTU
Doç. Dr. Ahmed Emin OSMANOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet ÖZDEMİR
Dr. Öğr. Üyesi Olcay ÖZDEMİR
Doç. Dr. Banu USLU
Dr. Öğr. Üyesi Cüneyt ÇAPRAZ

ÇEVİRİ KURULU

Çeviri Editörleri

Doç. Dr. Murat OKUR / ORCID ID: 000-0003-2502-2276

Dr. Öğr. Üyesi Hasan SAĞLAMEL / ORCID ID: 0000-0002-0707-4577

I. KISIM Proje Yapmayı Düşünmek

1. Bölüm Aksiyon Araştırması: Nedir, Ne Değildir?

Doç. Dr. Murat OKUR / ORCID ID: 000-0003-2502-2276

Dr. Öğr. Üyesi Hasan SAĞLAMEL / ORCID ID: 0000-0002-0707-4577

2. Bölüm Kimler Aksiyon Araştırması Yapabilir? Neden Yapmalısınız?

Dr. Öğr. Üyesi Hasan SAĞLAMEL / ORCID ID: 0000-0002-0707-4577

Doç. Dr. Murat OKUR / ORCID ID: 000-0003-2502-2276

3. Bölüm Aksiyon Araştırmasında Güncel Konular: Projenizi Etkileyebilecek Neleri Bilmeniz Gerekliyor?

Doç. Dr. Yılmaz KARA / ORCID ID: 0000-0001-6897-3245

II. KISIM Bir Proje Yapmaya Hazırlanmak

4. Bölüm Örgütsel ve Kurumsal Ortamlarda Başkalarıyla Birlikte Çalışmak

Dr. Çiğdem YAĞCI / ORCID ID: 0000-0002-7325-4197

5. Bölüm Etik ve Etkileri

Doç. Dr. Aslı EŞME / ORCID ID: 0000-0003-2573-306X

6. Bölüm Literatürü İncelemek: Projenizi Desteklemek İçin Okumak

Doç. Dr. Sibel KAYA / ORCID ID: 0000-0001-8417-3627

III. KISIM Bir Projeyi Planlamak ve Yönetmek

7. Bölüm Aksiyon Araştırma Projenizi Tasarlamak ve Planlamak

Doç. Dr. Günkut MESCİ / ORCID ID: 0000-0003-0319-5993

8. Bölüm Projenizi Yönetmek: Eylem Kontrol Listeleri

Doç. Dr. Hatice GÜNGÖR SEYHAN / ORCID ID: 0000-0001-5116-7845

IV. KISIM Projenizi Yapmak

9. Bölüm Eylemi İzleme, Verileri Arama ve İlgili Süreçleri Belgeleme

Doç. Dr. Tayfun TUTAK / ORCID ID: 0000-0002-0277-6377

Doç. Dr. İlknur ÖZPINAR / ORCID ID: 0000-0002-3630-0991

10. Bölüm Verilerin Toplanması ve Yönetimi

Şefika GİRĞİN / ORCID ID: 0000-0002-4890-221X

Prof. Dr. Bayram COŞTU / ORCID ID: 0000-0003-1429-8031

11. Bölüm Verileri Analiz Etme, Yorumlama ve Kanıt Oluşturma

Dr. Serkan COŞTU / ORCID ID: 0000-0002-0182-0735

Doç. Dr. Ahmed Emin OSMANOĞLU / ORCID ID: 0000-0002-9212-1437

V. KISIM Projenizin Değerlendirilmesi

12. Bölüm Bilme İddialarının Geçerliliğinin Sınanması

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet ÖZDEMİR / ORCID ID: 0000-0001-7764-8655

13. Bölüm Onaylama Süreçleri: Raporlarınızı Sunma ve Onaylama

Dr. Öğr. Üyesi Olcay ÖZDEMİR / ORCID ID: 0000-0002-0846-9546

VI. KISIM Bilginizi ve Bulgularınızı Yazmak ve Yayımlamak

14. Bölüm Akademik Rapor Yazımı

Doç. Dr. Banu USLU / ORCID ID: 0000-0002-7283-8377

15. Bölüm Çalışmanızı Yayımlama ve Yayımlama

Dr. Öğr. Üyesi Cüneyt ÇAPRAZ / ORCID ID: 0000-0002-4668-5805

İÇİNDEKİLER

Giriş.....xi

I. KISIM ♦ Proje Yapmayı Düşünmek

Bölüm 1:

Aksiyon Araştırması: Nedir, Ne Değildir? 3

Bölüm 2:

Kimler Aksiyon Araştırması Yapabilir? Neden Yapmalısınız? 23

Bölüm 3:

Aksiyon Araştırmasında Güncel Konular:

Projenizi Etkileyebilecek Neleri Bilmeniz Gerekliyor? 39

II. KISIM ♦ Bir Proje Yapmaya Hazırlanmak

Bölüm 4:

Örgütsel ve Kurumsal Ortamlarda Başkalarıyla Birlikte Çalışmak.....59

Bölüm 5:

Etik ve Etkileri..... 77

Bölüm 6:

Literatürü İncelemek: Projenizi Desteklemek İçin Okumak..... 93

III. KISIM ♦ Bir Projeyi Planlamak ve Yönetmek 109

Bölüm 7:

Aksiyon Araştırma Projenizi Tasarlamak ve Planlamak..... 111

Bölüm 8:

Projenizi Yönetmek: Eylem Kontrol Listeleri.....129

IV. KISIM ♦ Projenizi Yapmak

Bölüm 9:

Eylemi İzleme, Verileri Arama ve İlgili Süreçleri Belgeleme.....159

Bölüm 10:

Verilerin Toplanması ve Yönetimi173

Bölüm 11:

Verileri Analiz Etme, Yorumlama ve Kanıt Oluşturma193

V. KISIM ♦ Projenizin Değerlendirilmesi**Bölüm 12:**

Bilme İddialarının Geçerliliğinin Sınanması211

Bölüm 13:

Onaylama Süreçleri: Raporlarınızı Sunma ve Onaylama227

VI. KISIM ♦ Bilginizi ve Bulgularınızı Yazmak ve Yaymak**Bölüm 14:**

Akademik Rapor Yazımı247

Bölüm 15:

Çalışmanızı Yayma ve Yayınlama.....267

İÇİNDEKİLER ŞEKİL VE TABLOLAR

Şekiller

Şekil 3.1	Araştırma sorusu ve bilme iddiası arasındaki boşluğu kapatmak.....	47
Şekil 7.1	Lewin'in eylem-yansıma modeli.....	112
Şekil 9.1	Karşılıklı etkinin dönüşümsel ilişkileri.....	160
Şekil 10.1	Etkileşim Çizelgesi.....	177
Şekil 11.1	Geçerliliği test etme ve bilme iddialarını meşrulaştırma süreci.....	194

Tablolar

Tablo 1.1	Farklı Bilme İddiası Türleri.....	5
Tablo 2.1	Bilginin Doğası, Edinimi ve Kullanımına İlişkin Farklı Bakış Açıları.....	30
Tablo 4.1	Kişilerarası becerilerin kişisel kontrolü.....	68
Tablo 6.1	Bir aksiyon araştırması projesinin tüm aşamaları boyunca okumak	94
Tablo 6.2	Madelaine Lockwood'un literatürünün çalışmasını nasıl desteklediğini gösteren tablo	102
Tablo 6.3	Madelaine Lockwood'un Dewey'in Deneyim ve Eğitim eserini incelemesinden alıntı.....	104
Tablo 6.4	Bir metni incelemenin yansımaları	106
Tablo 7.1	Kavramsal ve teorik çerçevelerin belirlenmesi.....	113
Tablo 7.2	Araştırma Konusu Seçme Koşulları.....	116
Tablo 7.3	Yansıtıcı bir günlük düzenlemek.....	124
Tablo 8.1	Plan taslağı.....	130
Tablo 10.1	Öğrencilerin derslerde Arapça kullanma sıklığını gösteren tablo ..	177
Tablo 10.2	Katılım analizi. Personel toplantısı, 1 Mart 1989	178
Tablo 10.3	Konuşma kategorilerini göstermek için kayıt sayfası	178
Tablo 11.1	Bilme iddialarının geçerliliğini test etme ve bunları meşrulaştırma süreci	195
Tablo 11.2	Verilerin kodlanması	195
Tablo 14.1	Rapor üretimi için 12 haftalık kavramsal eylem planı.....	251
Tablo 14.2	Hikaye anlatmaktan okuyucuyla iletişim kurmaya.....	252

ÖN SÖZ

Bu kitabı yazılmasında katkı sunan kişilere teşekkür borçluyuz. Öncelikle, burada eserlerinden yararlanan insanlara teşekkürler. Alıntılanan veya atıfta bulunan tüm çalışmalar hâlihazırda farklı yerlerde yayınlanmış olsa da bu çalışmaların bunun gibi tek bir ciltte bir araya gelmesi, kolektif seslerin üretebileceği gücü gösterir.

Yıllar boyunca gösterdiği tutarlı teşvik ve dostluğu için Routledge'in yayıncısı Philip Mudd'a teşekkürler. Ayrıca editör ve yapım ekibine, özellikle de her yazarın birlikte çalışmak isteyebileceği en profesyonel metin editörlerinden biri olan Rebecca Wilson'a teşekkürler.

Son olarak nezaketini, teşviğini ve çayını esirgemeyen Peter'e teşekkürler.

Umudunu Rabbe bağla, Güçlü ve yürekli ol; Umudunu Rabbe bağla!

Mezmun 27: 14

Siz ve Aksiyon Araştırması Projeniz

“*Siz ve Aksiyon Araştırması Projeniz*” adlı eser okuyucuyu aksiyon araştırması projelerinin çeşitli aşamalarına taşıyacak faydalı önerilerle doludur. İş temelli öğrenme ve sertifika programları üzerinde yoğunlaşan mesleklerdeki uygulayıcılar için yazılmış olan bu kitap, proje çalışmasını geliştirmek için pratik stratejiler içermektedir.

Kitap, aşağıdaki altı bölüm hâlinde düzenlenmiştir:

- Proje yapmayı düşünmek
- Proje yapmaya hazırlanmak
- Projeyi planlamak ve yönetmek
- Projenizi yapmak
- Projenizi değerlendirmek
- Bilgi ve bulgularınızı yazmak ve yaymak

Kitabın okunması ve anlaşılması kolaydır. Kitap, öğretmen, hemşire ve sosyal hizmet çalışanları gibi farklı disiplinlerden okuyucuları yeni yaklaşımlar denemeye teşvik etmektedir.

Çok satan bu kitap, dördüncü baskısıyla tamamen güncellendi. Geniş bir disiplin yelpazesıyla ele alınmış yeni ve güncel vaka çalışmalarıyla birlikte diyalogik pratiklere duyulan ihtiyaçlara, yansıtıcı düşünme esaslarına, verileri sıralama ve analiz etmeyle ilgili yeni fikirlere ve yazmanın bir araştırma türü olarak görülmesine yönelik yaptığı vurgularla da geliştirildi.

Literatür ve iş birliğine yönelik önemli bölümlerinin yanı sıra yazma ve veri analizi hakkındaki fikirleriyle kitap, aksiyon araştırmasına başlamak ve kendini daha da geliştirmek isteyenler için temel bir okuma niteliğindedir.

Jean McNiff, bağımsız bir araştırmacı ve yazardır. York St John Üniversitesinde Eğitim Araştırmaları Profesörü olup Oslo ve Akershus Üniversitesi Koleji, Pekin Normal Üniversitesi ve Ningxia Teachers Üniversitesinde misafir öğretim üyesi görevlerinde bulunmuştur. Aynı zamanda, *Aksiyon Araştırması: İlkeler ve Uygulama ve Aksiyon Araştırma Projenizi Yazma* isimli önemli metinlerin de yazarıdır.

Türkçe Çeviriye Ön Söz

Öncelikle orijinal ismi ile “You and Your Action Research Project” kitabının yazarı Jean McNiff hocamızı bilim dünyasına ışık tuttuğu ve katkı verdiği için tebrik ediyoruz. Ayrıca bu kitabın çevirisinde görev aldığımız için mutluluk duyuyoruz. Aksiyon araştırmaları yöntemi, ülkemizde öğretmen araştırma modeli olarak bilinmek olup eğitim bilimleri alanında ön plana çıkan bir yöntem olarak bilinmektedir. Aslında bu yöntem, iş temelli öğrenme programları ve sertifika programları üzerinde çalışan mesleklerdeki uygulayıcıların kullandığı bir yöntem olması sebebi ile birçok disiplin tarafından tercih edilmektedir (İktisat, Hemşirelik, Sosyoloji vs...). Çevirisi yaptığımız bu kitapta, aksiyon araştırması projesinin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamaları detaylı bir biçimde anlatılmaktadır. Bu kitabın hazırlanmasında emeği geçen hocalarımızı desteklerinden ötürü en içten duygularımızla kutluyor ve teşekkür ediyoruz. Ayrıca, kitabın basım ve dizgi işlerindeki samimi gayretlerinden dolayı VİZETEK Yayınevine şükranlarımızı sunuyoruz. Aksiyon araştırmaları alanındaki çalışmalara destek vereceğine inandığımız bu kitap ile alanda yapılacak yeni araştırma ve projelere ışık tutarak büyük bir eksikliğin giderileceğini umut ediyoruz.

Doç. Dr. Murat OKUR

Dr. Öğr. Üyesi Hasan SAĞLAM